

Cum se va transforma sectorul de retail banking: Bancile comerciale europene vor aplica planuri de restructurare în următorii ani. Provocari în plus pentru instituțiile financiare din România

Instituțiile bancare europene ar urma ca în 2022 și 2023 să pună în practică planurile de restructurare anunțate anul trecut, după ce au ramas în alertă și prudente din perspectiva riscului pe durata pandemiei, arată raportul “Retail Banking Monitor” realizat de PwC și strategy&, departamentul de strategie globală din rețeaua PwC.

Pandemia a dus la transformarea agendei de retail banking, bancile fiind nevoite să remodeleze tot ce ține de vânzări, marketing, produse și prețuri. De asemenea, acestea au readus în discuție strategiile de reducere a costurilor, care implică închiderea de sucursale și regândirea serviciilor oferite de unitățile ramase, orientarea către client și o acoperire digitală cât mai mare.

Astfel, în următorii ani este așteptată o raționalizare suplimentară a rețelelor de sucursale bancare din Europa cu până la 40%. Dar, cea mai mare schimbare nu se referă neapărat la numărul de sucursale și densitatea rețelei, ci la modul în care bancile comerciale vor reuși să găsească mixul potrivit între consilierea în sucursala și serviciile digitale, pentru a răspunde cererii și așteptărilor ridicate ale clienților.

De asemenea, este așteptată și o creștere a comisioanelor (la conturi și carduri) și o concentrare pe dezvoltarea relațiilor existente cu clienții, mai degrabă decât pe cheltuielile pentru altele noi. În 2020, doar jumătate dintre bancile intervievate în cadrul raportului au reușit să-și reducă costurile, dar și acestea cu un nivel în conformitate cu scăderea constantă a veniturilor din ultimii ani. Costurile de operare ale bancilor comerciale europene au scăzut cu 2% anul trecut, la 334 de euro per client. Cu toate acestea, trei din patru bănci prezintă încă raporturi cost-venit înrautate pentru 2020. Astfel ca, scăderile de costuri de anul trecut nu sunt suficiente, deoarece instituțiile se află doar la începutul programelor de transformare, iar în următorii 2-3 ani imaginea se va schimba substanțial.

Rezultatele financiare din 2020 au fost mai bune decât se estima, dar în următoarea perioadă sunt așteptate mai multe insolvențe

Mulți specialiști din piața europeană de retail banking se așteptau ca scăderea veniturilor bancilor să fie de două cifre, însă cele mai pesimiste scenarii nu s-au concretizat. Analistii PwC s-au rezumat la estimări ale pierderilor de 9%, însă venitul mediu operațional obținut de bancile comerciale per client a ajuns în 2020 la 527 de euro, în scădere cu doar 4,2% față de 2019, în timp ce valoarea depozitelor a crescut cu 9% datorită reducerii cheltuielilor consumatorilor.

Continuarea creditării ipotecare, depozitele în creștere și investițiile au sporit randamentul, dar nu au putut compensa veniturile pierdute din reducerea tranzacțiilor internaționale și cu carduri de credit, a tranzacțiile de schimb valutar și a altor tipuri de finanțări pentru consumatori. Iar aceasta situație pare ca va continua. În plus, pericolul creșterii insolvențelor și a ratei șomajului planează asupra sectorului bancar european.

Estimările arată creșteri exponențiale ale insolvențelor începând cu acest an în rândul afacerilor mici și al companiilor care activează în industria puternic afectată de criza sanitară. Spre exemplu în Franța numărul de insolvențe ar urma să crească cu 80%, în Austria cu 73% și în Belgia cu 61%. Fără intervenția guvernelor, insolvențele din Europa aproape s-ar fi dublat anul trecut.

Bancile din România, preocupări în plus: cerințele fiscale și creșterea ratei creditelor neperformante

Rămânând în aceeași notă, nevoia de eficientizare, reducere a costurilor și digitalizare sunt comune și bancilor din România. Dar pe lângă acestea, instituțiile de credit locale se vor confrunta începând de anul viitor și cu alte provocări: reglementările prudențiale, cerințele fiscale și creșterea ratei creditelor neperformante (NPL). Raportările pe care bancile trebuie să le facă implică un volum foarte mare de informații, o colaborare foarte strânsă între departamente, mult timp alocat și costuri foarte ridicate. Și când vorbim de raportări fiscale ne referim nu numai la declarațiile recurente, ci și la întocmirea dosarelor prețurilor de transfer sau obligația de raportare a aranjamentelor transfrontaliere din cadrul DAC 6.

Este o alocare uriașă de resurse începând de la departamentele de acordare de credite, departamentul de administrare de credite, departamentul de procesare plăți la departamentul de Taxe.

La acestea, se va adăuga în 2022 o nouă provocare nu numai pentru bănci, ci pentru toate companiile mari: implementarea SAF-T, prin care ANAF va avea posibilitatea să controleze ceea ce se întâmplă și să intervină în cazul în care o tranzacție li se pare suspectă.

Rata creditelor neperformante este ținută încă sub control de facilitățile oferite de guvern ca urmare a pandemiei, la nivelul de 3,98%, dar estimările arată că va începe să crească. În această perspectivă, este foarte importantă schimbarea legislației, iar Ministerul Finanțelor analizează această posibilitate. În prezent, băncile sunt reglementate să țină rata NPL sub 4%, iar de când a apărut suprataxarea (ca urmare a impunerii plafonului de deductibilitate de 30% la vânzarea de creanțe, în 2018), dinamica ratei NPL a scăzut, dar nu atât cât se aștepta România. În acest moment, tranzacțiile sunt de dimensiuni foarte mici pentru că prețurile de vânzare nu acoperă costul fiscal. O analiză PwC arată că bugetul de stat ar încasa mult mai mulți bani atât direct, cât și indirect dacă s-ar renunța la această limitare a deductibilității fiscale care ar debloca piața NPL. În caz contrar, rata NPL va crește, solvabilitatea va scădea, iar băncile nu vor mai putea onora toate cererile de credite, cu efect asupra companiilor care își vor încetini creșterile și vor plăti impozite mai puține.